

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan soruların Hazine ve Maliye Bakanı Lütfi ELVAN tarafından yanıtlanması için gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ
Zonguldak Milletvekili

Ülkemizde 10 aydır devam eden Covid-19 salgını, hayatın her alanında önemli ve derin etkiler yaratmıştır. İş ve çalışma hayatında da Covid-19 nedeniyle çok büyük sorunlar yaşanmıştır ve yaşanmaya da devam etmektedir.

Öncelikle, salgının bulaşmasının engellenmesi için alınan tedbirler nedeniyle çalışma hayatı yavaşlatılmıştır. Pek çok iş yeri kapatılmıştır. Bu iş yerlerinde çalışan işçiler çok düşük olan kısa çalışma ödeneği ve nakdi yardım ücretine mahkum edilmiştir. İşten çıkarma yasağı getirilmiş ancak 4857 sayılı Kanunun 25'inci maddesinin 2'inci bendindeki ; "Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller ve benzerleri" düzenlemesi işten çıkarma yasağının istisnası olarak düzenlenmiştir. İşverenler bu istisnayı bu genel uygulama haline getirerek işçileri işten çıkarmaya devam etmişlerdir. TÜİK'in 11 Ocak 2021 tarihinde yayınladığı İşgücü İstatistiklerine göre işsiz sayısı 4 milyon 500 bin, işsizlik oranı ise yüze 12,7 olarak açıklanmıştır. Oysa geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 27'ye, işsiz sayısı ise 10 milyona yaklaşmış durumdadır. Sadece bu rakamlar bile aslında ülkemizde Covid-19'un, iş ve çalışma hayatında yarattığı etkinin göstergesidir.

Salgın öncesinde de zaten ekonomik olarak zor durumda olan işçilerin yaşadığı mağduriyet, Covid-19 ile birlikte daha da artmıştır. Bu süreçte enflasyon yükselmiş, alım gücü düşmüş dolayısıyla yoksulluk da artmıştır. Tüm bunlar da sosyo-ekonomik olarak büyük ve derin tahribatlar yaratmaktadır. Ancak, Covid-19'un iş ve çalışma hayatında yarattığı etkilere dair istatistiksel bir çalışma yayınlanmış değildir. Türkiye İstatistik Kurumu tarafından "İşgücü İstatistikleri", ile "Gelir, Yaşam, Tüketim ve Yoksulluk İstatistikleri" salgın öncesi dönemde olduğu gibi aynı standartlar üzerinden yayınlanmaya devam etmektedir. Oysa çalışma hayatının salgın nedeniyle aldığı ağır darbenin tüm boyutları ile ayrıca araştırılması gerekmektedir. Özellikle dar gelirli yoksul kesim üzerindeki etkilerin anlaşılabilmesi, bu etkilerin de ortadan kaldırılabilmesi için alınacak önlemler açısından durumun öncelikle bütün yönleri ile tespit edilmesi gerekmektedir. Covid-19 sürecinin başlarında, salgının iş ve çalışma hayatında derin etkiler bırakacağı ve yaratacağı olumsuzluklarla ilgili olarak Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından bir açıklama yapılmıştır. Bu açıklamada İLO, işletmelerin tam veya kısmi olarak kapanmasının dünyadaki iş gücünün yüzde 81'ini etkileyeceği, 2.7 milyar çalışanın bundan etkileneceği uyarısında bulunmuştur. Bu durumda her ülkenin, küresel bu salgın karşısında kendisini koruyabilmesi ve iş ve çalışma hayatında alacağı tedbirleri belirleyebilmesi açısından Covid-19'un çalışma hayatına etkilerini ayrıca araştırması bu konudaki istatistiki verileri ortaya koyması gerekmektedir. Nitekim Avrupa İstatistik Ofisi ve Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından bu doğrultuda çalışmalar yapılarak kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

Ülkemizde ise Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından 30.04.2020 tarihinde, Türkiye İstatistik Kurumunda Alınan Koronavirüs Tedbirleri başlığı ile yayınlanan açıklamada; “*Hanehalkı İşgücü Anketi’ne (HİA), anketin mevcut soru akışı değiştirilmeksizin Koronavirüs (COVID-19) salgınının işgücü piyasasına etkilerinin ölçülmesi için soru setinden oluşan modül eklenmiştir. Bu sayede istihdamda olan ancak ücretli veya ücretsiz izinde olan, evden çalışmaya başlayan, çalışma saatleri değişen, salgın nedeniyle istihdamdan çıkan veya salgın nedeniyle iş aramayan kişilerin sayısının hesaplanması planlanmıştır*” bilgisi paylaşılmıştır. Ancak bu açıklamanın üzerinden 9 ay geçmiş olmasına rağmen TÜİK tarafından hiçbir açıklama yapılmamıştır.

Bu çerçevede;

- 1) Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından 30.04.2020 tarihinde, Türkiye İstatistik Kurumunda Alınan Koronavirüs Tedbirleri başlığı ile yayınlanan açıklamada, Covid-19 salgınının işgücü piyasasına etkilerinin ölçülmesi için soru setinden oluşan modül ekleneceği, istihdamda olan ancak ücretli veya ücretsiz izinde olan, evden çalışmaya başlayan, çalışma saatleri değişen, salgın nedeniyle istihdamdan çıkan veya salgın nedeniyle iş aramayan kişilerin sayısının hesaplanacağı ifade edilmiştir. Açıklamada belirtilen Hanehalkı İşgücü Anketi’ne, Covid-19 salgınının işgücü piyasasına etkilerinin ölçülmesi için soru setinden oluşan modül eklenmiş midir?
- 2) Eğer Hanehalkı İşgücü Anketi’ne, Covid-19 salgınının işgücü piyasasına etkilerinin ölçülmesi için soru setinden oluşan modül eklendiyse, toplanan veriler ne zaman açıklanacaktır?
- 3) Eğer Covid-19 salgınının işgücü piyasasına etkilerinin ölçülmesi için soru setinden oluşan modül eklenmediyse bunun sebebi nedir?
- 4) TÜİK tarafından, Covid-19’un ekonomi, sanayi, eğitim, yaşam, gelir, yoksulluk ve sağlık gibi alanlara etkisinin ölçülebilmesi amacı ile veri toplanmış mıdır?
- 5) Eğer TÜİK tarafından veri toplanmışsa; -her biri ayrı ayrı belirtilmek üzere- hangi alanlarda, hangi kurumlarda, ne gibi veriler toplanmıştır? Bu verilere dayanarak bir istatistik oluşturulmuş mudur? Eğer istatistik oluşturulduysa, bu çalışma kamuoyu ile paylaşılacak mıdır?
- 6) Eğer Covid-19’un etkileri ile ilgili bir çalışma yapılmadıysa bunun nedeni nedir? Görevi; ekonomi, sosyal konular, demografi, kültür, çevre, bilim ve teknoloji alanları ile gerekli görülen diğer alanlardaki istatistiklerini derlemek, değerlendirmek, analiz etmek ve yayımlamak olan Türkiye İstatistik Kurumu bu araştırmayı şimdi yapmayacaksa ne zaman yapacaktır?